

зросли на 5620,8 грн. Це зумовило збільшення обсягу виробництва на 106 шт., а також збільшення собівартості одиниці продукції на 1,1 грн.

Висновок. Основа забезпечення точного розподілу витрат, на наш погляд, – це удосконалення процедур калькулювання за видами продукції.

Для кожного виробу з пластмаси підприємства необхідно розробляти свою структуру калькуляційного листка та організувати відповідний документообіг. Найбільш точним є розподіл непрямих виробничих витрат (загально-виробничих) пропорційно прямим витратам, оскільки у структурі виробничої собівартості їх близько 85 %, тоді як питома вага заробітної плати виробничих робітників становить не більше ніж 20 %.

Розподіл витрат на збут має здійснюватися пропорційно до обсягу збуту в натуральному виразі. Результати проведеного аналізу вказують на необхідність постійного удосконалення діючої системи калькулювання собівартості продукції з метою отримання більш достовірної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень щодо формування портфеля замовлень, вироблення правильної стратегії ціноутворення підприємства та інших актуальних проблем.

Література

1. Сук П.Л. Облік виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції в умовах ринку: методологія і практика / П.Л. Сук. – К. : Вид-во "Либідь", 2007. – 330 с.
2. Цимбалюк Л.Г. Формування та управління витратами виробництва / Л.Г. Цимбалюк, Н.П. Скригун, Л.І. Антошкіна. – Донецьк : Изд-во "ЮгоВосток", 2009. – 240.
3. Фінансова та бухгалтерська звітність ТОВ "Ламела" за 2008-2010 роки.
4. Серебренников Г.Г. Управление затратами на предприятии : учебн. пособ. / Г.Г. Серебрен. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. унта, 2007. – 80 с.

Маринич И.А., Горлай З.Б. Калькуляция себестоимости продукции на предприятии по производству пластмассовых изделий и ее усовершенствование

Проведен анализ распределения затрат на себестоимость отдельных изделий на предприятии по производству пластмассовых изделий. Показана необходимость выбора точной базы распределения затрат. Предложен выбор базы распределения затрат с учетом результатов анализа.

Ключевые слова: калькуляция себестоимости, себестоимость продукции, затраты, производство, конкуренция.

Marynuch I.A., Horlay Z.B. Calculation cost of production at the company producing plastic products and its improvement

The analysis of distribution cost to the cost of some products in the business of manufacturing plastic products. The necessity of choosing the exact bases of cost sharing. A choice of base cost sharing on the bases of analysis.

Keywords: calculation of the cost, production cost, cost, production, competition.

УДК 336.221:334.012.64(477)

Доц. Т.В. Мединська, канд. екон. наук;
студ. О.С. Балянда – Львівська КА

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто особливості реформування спрощеної системи оподаткування як важливої складової зміцнення економіки України. Проаналізовано позитивні нововведення, запропоновано шляхи вдосконалення оподаткування малого підприємництва.

Ключові слова: спрощена система оподаткування, мале підприємництво, єдиний податок, податковий тиск.

Вступ. Для ефективного функціонування ринкової економіки необхідною умовою є формування конкурентного середовища шляхом розвитку малого бізнесу. В окремих країнах із розвинутою ринковою економікою та в постсоціалістичних країнах суб'єкти малого бізнесу формують значну частину ВВП. Так, частка малого і середнього бізнесу станом на 2010 р. у Німеччині становила 38 % від загального виробництва, а частка у загальному обсязі ВВП – 40,7 %, загальна кількість зайнятих працівників у малому та середньому бізнесі – 45 %. Аналогічну ситуацію простежують і в Італії, де частка малого і середнього підприємництва становить 57-60 % ВВП, а загальна кількість зайнятих працівників – 73 %, у Франції – відповідно 55-62 % ВВП, 54 % зайнятих осіб у малому та середньому бізнесі [1]. Тому малі підприємства є однією із важливих складових економіки розвинених держав.

Щодо державної політики підтримки розвитку малого бізнесу в Україні наукові підходи залишаються не достатньо ефективними. Малі підприємства ще не посіли належного місця в структурі національної економіки країни та стикаються з різними проблемами, особливо у сфері організаційно-правового забезпечення оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Тому вирішення цих питань сьогодні є стратегічно важливим напрямом діяльності всіх гілок влади.

Проблеми функціонування податкової системи України та роль малого підприємництва в забезпеченні економічного зростання розглянуто у працях багатьох вітчизняних учених-економістів: О. Мірошниченко, О. Руднєвої, В. Савченко, О. Амоші, В. Вишенського, В. Мунтіяна та ін. Разом із тим, розроблені заходи щодо реформування спрощеної системи оподаткування потребують подальшого узгодження інтересів підприємців та держави. Це визначає необхідність дослідження цього питання.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз нової спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва України, визначення основних проблем та напрямів удосконалення механізму її функціонування.

Результати дослідження. Реформування спрощеної системи оподаткування має особливе значення для створення сприятливого бізнес-середовища в Україні у частині державної підтримки малого бізнесу. Особливості застосування цієї системи закріплені Указом Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва" від 03.07.1998 р., № 727/98 [2]. Введення спрощеної системи оподаткування в Україні було спрямоване на забезпечення належної нормативно-правової бази для розвитку підприємницької діяльності з врахуванням змін, що відбулися в законодавстві, та об'єктивних тенденцій розвитку економіки держави.

Мале підприємництво – дуже чутливий сектор економіки, який є найвразливішим для таких несприятливих чинників, як фінансові труднощі, циклічні коливання, інфляція, податковий тиск тощо. Особливого значення варто надавати формуванню малого підприємництва з огляду на його специфічну та фундаментальну роль у ринковій економіці [3].

При цьому більшість фахівців не мають сумніву в необхідності реформування податкової системи України. О. Мірошніченко вважає, що проблема полягає в тому, що, з одного боку – податки стосовно ресурсного фактора є інструментом зміцнення економічної безпеки, а з іншого – фактором ризику [4]. На думку В. Мунтіяна, існуюча податкова система негативно впливає на економіку держави, ведучи її по екстенсивному шляху розвитку, не дає можливості підвищити її конкурентоспроможність, штовхає суб'єктів підприємницької діяльності у "тіньовий" сектор економіки і через свою нестабільність та непередбачуваність створює несприятливе інвестиційне поле держави як для іноземних, так і для вітчизняних інвесторів [5].

У проєкті Стратегії реформування податкової системи України зазначено, що "існуюча податкова система недостатньо ефективна, не забезпечує на належному рівні становлення конкурентного середовища, надання йому підтримки та економічного зростання" [6].

Варто зазначити, що з приходом нового уряду в Україні відбулися зміни практично у всіх сферах економіки, передусім у податковій системі, яка стосується спрощеного оподаткування. Про це свідчать постійні зміни і доповнення до чинних законодавчих актів. Прикладом є Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України" (щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва) [7].

Цей закон є сприятливим для малого бізнесу, хоча, як і попередній, містить неточності та вади. Усе підприємницьке середовище взимку 2010 р., повстало проти Податкового кодексу. З ухваленням нового закону не зникла загроза виникнення нового "Податкового майдану"¹.

Останній варіант, максимально наближений і до існуючої спрощеної системи оподаткування, і до побажань підприємців щодо спрощеного обліку та звітності, є дуже позитивним. Новий закон, зокрема, передбачає поділ спрощенців на чотири категорії:

I група – підприємці, що не використовують найманих робітників – грошовий обіг – до 150 тис. грн, для таких підприємців єдиний податок передбачено від 10 до 100 грн на місяць.

II група – підприємці, які працюють з обігом до 1 млн грн і наймають десять робітників. Податок для них становитиме від 20 до 200 грн.

III група – фізичні особи з обігом до 3 млн грн і наймають 20 робітників. Податок для таких підприємців становитиме 3 % від прибутку за сплати ПДВ, відповідно до Податкового кодексу, і 5 % – за умови врахування ПДВ до складу єдиного податку.

IV група – юридичні особи з обігом до 5 млн грн і наймають 50 робітників. Ставка податку для них визначається так само, як і для третьої групи спрощенців.

Новостворена нормативно-правова база містить такі позитивні положення:

¹ «Податковий майдан» (відомий як КАТ, скорочено від «Кодекс Азарова-Тігіпка», що розпочався 16 листопада 2010 р.) – масові мітинги і протести проти ухвалення парламентом податкового кодексу, а саме: раптових податкових ревізій, можливості блокування роботи підприємств, а також нових штрафних санкцій.

1. Для I, II та III категорій фізичних осіб-спрощенців істотно збільшено щорічні обсяги реалізації товарів, робіт і послуг, за яких можна застосовувати спрощену систему. У першому випадку практично в півтора рази, у другому – удвічі, для нової III категорії обсяг становить до 3 млн грн, а для юридичних осіб-спрощенців – до 5 млн грн (збільшено фактично у 5 разів).
2. Для I та II категорій суб'єктів спрощеної системи – фізичних осіб безпосередньо в кодексі – чітко визначено, що вони ведуть облік виключно доходів і підсумком за день. Власне й надалі ведеться книга обліку доходів і витрат, яка велась останні десять років. Однак, нагадаю, в Указі Президента [2] було написано просто – книга обліку доходів і витрат, і вже підзаконним актом встановлювалось, що обліковуються доходи і давало змогу фіксувати їх підсумком за день, а не за кожною операцією. Зараз це положення закріплено безпосередньо в кодексі.
3. Не має необхідності збирати первинні документи (накладні тощо), які сьогодні іноді вимагають податківці.
4. Межі ставки єдиного податку становлять від 1 до 10 %, від 2 до 20 % мінімальної заробітної плати. Мінімальна зарплата береться на кінець попереднього року, тобто на наступний рік вона буде приблизно 1004 грн [8], власне кажучи, ті самі межі, що існують сьогодні.
5. Позитивним нововведенням для підприємців також є отримання "права на відпустку".

Згідно зі ст. 297.3. Податкового кодексу 1ДФ подається тільки відносно прибутків, оподатковуваних податком на прибуток фізичних осіб. Отже, 1ДФ потрібно подавати тільки відносно прибутків, виплачених на користь фізичних осіб, які не є підприємцями.

На жаль, на сучасному етапі спрощена система оподаткування має певні вади і непорозуміння, зокрема:

1. Зазначені межі встановлені у відсотках від мінімальної заробітної плати можна віднести до ризиків. Якщо на 2011 р. межі будуть звичними для підприємця – від 10 до 100 грн, від 20 до 200 грн, то на 2012 р., якщо не змінити цю норму і не виразити її у гривнях, вони зростуть. Це призведе до того, що і місцеві бюджети постійно задаватимуть питання: яку ж планувати ставку, а підприємці не будуть впевнені у правильній відповіді. Тому потрібно врегулювати це питання. Ми вважаємо, що ці межі, так само як і межі застосування спрощеної системи, потрібно виразити в грошовій формі, а не у відсотках від мінімальної заробітної плати. Це стабілізує розуміння і прогнозованість ситуації.
2. З одного боку, добре, що скасовано частину ст. 139, яка забороняла віднесення на собівартість коштів, витрачених на купівлю товарів, робіт, послуг для фізичних осіб спрощеної системи оподаткування. Однак з іншого – хочемо звернути увагу, що фактично надання послуг юридичним особам або реалізація їм товарів підпадає під III, нову, категорію оподаткування фізичних осіб-підприємців, оподатковується за іншим принципом, ніж I і II категорії, тобто не за фіксованою, а за відсотковою ставкою єдиного податку. Так оподатковувались і оподатковуються юридичні особи-спрощенці: 3 % від обсягу реалізації плюс ПДВ або 5 % від реалізації без ПДВ.

Це нова категорія для фізичних осіб, відповідно, їм доведеться коригувати свою практику, ціни, відносини з юридичними особами, особливо тим, хто веде комбіновану діяльність¹.

3. Це може призвести до того, що перші півроку застосування спрощеної системи в новому форматі, швидше за все, не тільки не скоротиться, а навіть збільшиться кількість як зареєстрованих підприємців, так і платників єдиного податку. Відбудеться поділ бізнесу задля поєднання двох форм оподаткування, а це може призвести до корупційного бізнесу.
4. Також є непорозуміння особливо для III категорії спрощенців. Адже для перших двох категорій практика застосування буде тією, що і попередні десять років. Для III категорії умови роботи як самих підприємців, так і податкових органів будуть новими.
5. Негативним є анулювання свідоцтва платника єдиного податку. Відтепер свідоцтво є безстроковим. Раніше його видавали щорічно, і раз на рік податкова служба могла відмовити у видачі свідоцтва на підставі наприклад, наявності податкових боргів. Тепер на підставі, боргів або виявлення виду діяльності, який заборонений на спрощеній системі оподаткування, свідоцтво може бути анульовано. Для того, щоб ця норма застосувалась належним чином і нею не зловживали, мораторій на перевірки безумовно потрібний щонайменше на півроку, щоб формалізувати ознаки, яким чином податкова служба з'ясуватиме наявність забороненої діяльності тощо.

Проте є інший бік медалі. Проблеми розвитку малого і середнього бізнесу в Україні та проблеми детінізації ринкової економіки – взаємопов'язані. Чим доступніші та прозоріші умови ведення бізнесу запроваджує держава, тобто умови, за якими підприємцю вигідніше працювати в легальному секторі, ніж у тіньовому, тим більше це сприятиме розвитку економіки країни.

На практиці все відбувається якраз навпаки: лише за перші вісім місяців 2011 р. податківці стягли з підприємців на 44,3 млрд грн більше, ніж за аналогічний період 2010 р. Реальний податковий тиск на підприємців після впровадження Податкового кодексу збільшився у 1,5 рази [9].

Висновки. Таким чином, проаналізувавши особливості реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва в Україні, можливо врегулювати на законодавчому рівні правовідносини під час застосування спрощеної системи оподаткування та усунути схеми зловживання цією системою, що дасть змогу збільшити надходження до місцевих бюджетів. Однак не менш важливе значення має той факт, що з набуттям чинності Податкового кодексу єдиний податок зараховується до місцевих бюджетів. Кабмін не матиме збитків унаслідок зменшення фіскальної навантаженості, всі витрати сплачуватиме місцева влада.

¹ Прикладом оптимального коригування може бути магазин, що продає метало-пластикову продукцію як громадянам, так і господарствам – юридичним особам на загальній системі оподаткування. До 01.01.2011 р. такі підприємці сплачували 200 грн на місяць, не ведучи докладного обліку. Тепер для них постає питання як поєднати торгівлю з громадянами і торгівлю з юридичними особами. На нашу думку, найпростішим способом буде поділ такого бізнесу на двох підприємців – фізичних осіб. Один працюватиме з громадянами й оподатковуватиметься за II категорією і вестиме облік підсумком за день, другий – продаватиме продукцію господарствам і оподатковуватиметься за III категорією. У такий спосіб буде максимально використано всі позитивні риси II та III форм спрощеної системи оподаткування.

Реформування спрощеної системи не в повному обсязі вирішили питання тіньової економіки. Одночасно окремі положення обліку і оподаткування малих підприємств потребують визначеного доопрацювання із врахуванням сучасних досягнень в організації обліку і податковій системі малих підприємств на міжнародному рівні.

Таким чином, із прийняттям нової версії спрощеної системи можна констатувати, що півкроку зроблено, але ще є над чим працювати владі, передусім із місцевими радами для встановлення реальних, а не завищених ставок єдиного податку. Є також необхідність тиснути на владу для встановлення мораторію на проведення перевірок і зміни меж ставки єдиного податку для перших двох категорій і вираження їх не у відсотках від мінімальної заробітної плати, а в гривнях. Такими є завдання на найближчий час.

Література

1. Європейський комітет статистики. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.epp.eurostat.cc.eu.int/>.
2. Україна. Президент. Указ "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" від 03.07.98 № 727/98. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=727%2F98/>.
3. Руднева О.Ю. Напрями реформування спрощеної системи оподаткування / О.Ю. Руднева // Економіка та держава : зб. наук. праць. – 2011. – № 6. – С. 99-101.
4. Мірошниченко О. Перспективи оптимізації системи спрощеного оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки / О. Мірошниченко // Вісник Національної академії державного управління : зб. наук. праць. – К. : Вид-во НАДУ. – 2009. – № 3. – С. 93-101.
5. Мунтіян В.І. Бюджетна політика як чинник економічної безпеки України / В.І. Мунтіян // Проблеми національної безпеки в процесах державотворення : зб. наук. праць. – К. : Вид-во КВІЦ, 2004. – Т. 1. – С. 273-278.
6. Проект Стратегії реформування податкової системи України / Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?artid=65533&cat_id=65530.
7. Україна. Закон. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України від 4 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
8. Мінімальна заробітна плата в Україні. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.uk.wikipedia.org/>.
9. Держком. статистики України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukr-stat.gov.ua/>.

Медынская Т.В., Баянда О.С. Особенности реформирования упрощенной системы налогообложения в Украине

Рассмотрены особенности реформирования упрощенной системы налогообложения как важной составляющей укрепления экономики Украины. Проанализированы позитивные новые введения, предложены пути совершенствования налогообложения малого предпринимательства.

Ключевые слова: упрощенная система налогообложения, малое предпринимательство, единый налог, налоговая нагрузка.

Medynska T.V., Balyanda O.S. Features of reformation on simplified taxation system in Ukraine

The features of reformation on simplified taxation system are considered, as an important constituent of strengthening on economy of Ukraine. It is analysed positive innovations, the ways of improvement of taxation of small enterprise are offered.

Keywords: simplified taxation system, small enterprise, united tax, tax pressure.